Regeringsgrundlaget – hvad står der om hjemløshed?

Ny regering lover mere værdighed – men hjemløshed fylder meget lidt

Af Ask Svejstrup, sekretariatsleder i SAND

Danmark har som bekendt fået en ny regering bestående af Socialdemokratiet, SF, Moderaterne og Radikale Venstre. I regeringsgrundlaget beskriver regeringen, hvad den vil arbejde for de kommende år. Set med hjemløse øjne er der både vigtige løfter og tydelige mangler.

Gratis tandpleje
Det mest konkrete løfte er på tandplejeområdet. Regeringen vil afsætte mindst 4 mia. kr. frem mod 2030 til gratis tandpleje. Indfasningen skal begynde i 2027 og omfatte førtidspensionister og udsatte grupper, herunder hjemløse. For mennesker i hjemløshed og social udsathed kan det få stor betydning. Dårlige tænder handler ikke kun om smerter. Det handler også om værdighed, helbred og muligheden for at være sammen med andre uden skam.

Styrket værdighedsreform
Et andet vigtigt punkt er regeringens løfte om en styrket værdighedsreform – en værdighedsreform, der var tæt på at blive landet før valget. Regeringen skriver, at bureaukrati, regler og kommunale barrierer ikke må stå i vejen for indsatser, der kan skabe en mere tålelig hverdag for de mest udsatte. Hvis det betyder, at hjemløse ikke længere skal kæmpe sig gennem et system, hvor hjælpen ofte afhænger af, hvilken kommune man tilhører, hvilken medarbejder man møder, og om man kan overskue at søge den rigtige hjælp på det rigtige tidspunkt, er det en klar forbedring.
Hvad der ligger i ”en styrket” værdighedsreform er endnu

uklart, men en øget mulighed for opholdskommunen at visitere til døgnbehandling for et misbrug er en vej at gå. En mere ambitiøs vej er at skrive boliger til hjemløse ind i reformen. Hvis ikke det mest elementære – tag over hovedet – skal sikres i en værdighedsreform hvad skal så?

Hvor bliver boligerne af?
På boligområdet vil regeringen også tage flere initiativer. Men her nævnes ikke boliger til hjemløse. Den vil blandt andet gøre det mere attraktivt at opstille midlertidige modulære boliger, som senere kan omdannes til almene boliger. Ud fra hvad jeg kan læse, er denne løsning målrettet studerende.

Regeringen vil også permanentgøre og fordoble den midlertidige pulje til huslejetilskud. Det kan være positivt, hvis det betyder flere boliger og bedre mulighed for at betale huslejen. Men en fordobling er blot 30 millioner kr., hvor behovet før kontanthjælpsreformen var 250 millioner årligt, forslår det som en skrædder i helvede. Efter indførelsen af en mindstesats af kontanthjælpen, er behovet for netop huslejetilskud, mere relevant end nogensinde. Set i lyset af, at regeringsgrundlaget ligeledes lover at ville tage initiativer, der skal bekæmpe parallelsamfund, er det oplagt at gøre det muligt for lavindkomstgrupperne at bo i en bolig, de kun har råd til fordi der gives et permanent huslejetilskud. Det har været – og bør også fremover være – et elementært redskab til at mindske uligheden og bekæmpe parallelsamfund. Regeringsgrundlaget lover ikke betalbare boliger til hjemløse eller andre lavindkomstgrupper.

Hjemløshed fylder ikke som et selvstændigt tema i regeringsgrundlaget. Det er bemærkelsesværdigt, fordi hjemløshed ikke kun handler om at mangle en bolig. Det handler også om økonomi, psykisk sygdom, misbrug, gæld, ensomhed og støtte til at kunne blive boende.

Hjemløshed fylder ikke som et selvstændigt tema i regeringsgrundlaget.

Regeringen skriver meget om flere boliger. Men flere boliger er ikke nødvendigvis det samme som boliger, hjemløse kan betale. Når regeringen for eksempel vil hæve maksimumsbeløbet for alment nybyggeri i højprisområder, f.eks. København, kan det gøre det muligt at bygge flere almene boliger dér, hvor det ellers er for dyrt at bygge. Men det gør ikke automatisk boligerne betalbare for mennesker på de laveste ydelser.

Hjemløsereform og retssikkerhed er kuldsejlet

Der mangler også en tydelig plan for, hvordan regeringen vil få den kuldsejlede hjemløsereform på ret kurs. Igen er akilleshælen de manglende billige boliger, men det er i høj grad også kontanthjælpsreformens ulighedsskabende lave ydelser og fjernelse af den særlige støtte, hvis afløser, betegnet som midlertidige pulje til huslejetilskud, der gør skuden til en plimsoller. Og det er de manglende herbergspladser til hjemløse. Den tidligere regering havde til hensigt at mindske antallet af pladser og så stort på at kommunerne ikke overholdt deres forsyningsforpligtelse på dette område. Det samme var tilfældet for længerevarende og mere intensive botilbudspladser – vel at mærke akutpladser – hvor f.eks. ventelisten i Københavns Kommune tæller flere hundrede borgere. De ulovligheder bør ikke kunne finde sted i det vi gerne vil betegne som en retsstat.

> *Der mangler også en tydelig plan for, hvordan regeringen vil få den kuldsejlede hjemløsereform på ret kurs. Igen er akilleshælen de manglende billige boliger, men det er i høj grad også kontanthjælpsreformens ulighedsskabende lave ydelser og fjernelse af den særlige støtte, hvis afløser, betegnet som midlertidige pulje til huslejetilskud, der gør skuden til en plimsoller.*

Samlet set rummer regeringsgrundlaget gode takter. Gratis tandpleje og en værdighedsreform kan gøre en reel forskel, hvis ordene bliver omsat til konkret hjælp. Men for hjemløse er det afgørende spørgsmål stadig ubesvaret: Hvordan vil

regeringen sikre, at mennesker i hjemløshed faktisk får en bolig, har råd til at bo i den – og får den herbergsplads de har brug for indtil da.

Læs hele regeringsgrundlaget her